

Colecția Viața în Hristos

Seria Hagiographica

1

**VIATA SFÂNTULUI SIMEON STÂLPNICUL
DIN MUNTELE MINUNAT**

**VIATA FERICITEI MARTA,
MAMA SFÂNTULUI SIMEON STÂLPNICUL
DIN MUNTELE MINUNAT**

Traducere din limba greacă veche
de Laura Enache

Studiu introductiv și note de Paul van den Ven,
traduse din limba franceză
de Daniela Cojocariu și Ioana-Raluca Onofrei

Ediție îngrijită și bibliografie de Pr. Dragoș Bahrim

Carte tipărită cu binecuvântarea
Înaltpreasfințitului
TEOFAN
Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

Colecția *Viața în Hristos*. Seria *Hagiographica*
este coordonată de Pr. dr. Dragoș Bahrin

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Viața Sfântului Simeon Stâlpnicul din Muntele Minunat ;
Viața Fericitei Marta, Mama Sfântului Simeon Stâlpnicul din
Muntele Minunat / trad. din lb. greacă de Laura Enache ;
studiu introd. și note de Paul van den Ven traduse de Daniela
Cojocariu și Ioana-Raluca Onofrei ; ed. îngrijită și bibliografie
de pr. Dragoș Bahrin. - Iași : Doxologia, 2013

Bibliogr.

Index

ISBN 978-606-666-139-3

I. Enache, Laura (trad.)

II. Van den Ven, Paul (pref.)

III. Cojocariu, Daniela (trad.)

IV. Onofrei, Ioana-Raluca (trad.)

V. Bahrin, Dragoș (ed. șt.)

235.3

Foto coperta I: verso-ul unui medalion cu Sfântul Simeon Stâlpnicul din Muntele Minunat, alături de mama sa, Marta, și monahul Conon (cca 1100 d. Hr.).

© Société des Bollandistes, pentru studiul introductiv și notele profesorului P. van den Ven, din volumele *La Vie Ancienne de S. Syméon Stylite le Jeune* (Subsidia Hagiographica 32), vol. I și II, Bruxelles, 1962, 1970.

© DOXOLOGIA

ISBN 978-606-666-139-3

CUPRINS

Abrevieri	7
O capodoperă a hagiografiei bizantine: <i>Viata</i> Sfântului Simeon Stâlpnicul din Muntele Minunat. Studiu introductiv	
(Paul van den Ven, traducere de Daniela Cojocariu și Ioana Raluca Onofrei)	9
1. Ce se cunoștea despre <i>Viata</i> veche a Sfântului Simeon	9
2. Autorul <i>Vietii</i> originale	11
3. Cronologia vietii Sfântului Simeon	21
4. Câteva aspecte ale vietii sfântului	29
A. Așezarea ca stâlpnic	34
B. Modul de viață	48
C. Lucrarea exterioară	60
D. Ortodoxia Sfântului Simeon	73
E. Simeon cel Tânăr l-a imitat pe Simeon cel Bătrân?	77
F. Scrierile lui Simeon	86
5. Minunile în <i>Viata</i> lui Simeon	89
A. Viziunile	90
B. Luptele împotriva demonilor	91
C. Ajutorul îngerilor	93
D. Minunile	93
6. Mănăstirile Muntelui Minunat	102
A. Mănăstirea de jos	102
B. Colibele de sus	110
C. Marea Mănăstire	112
Note asupra <i>Vietii</i> Sfântului Simeon din Muntele Minunat (Pr. Dragoș Bahrim).....	139

Viața și petrecerea Cuviosului părintelui nostru Simeon, cel din Muntele Minunat (traducere de Laura Enache)	155
Viața fericitei Marta, mama Sfântului Simeon Stâlpnicul, cel ce s-a nevoit de la vârsta prunciei în luptele ascetice în Muntele Minunat (traducere de Laura Enache)	359
Anexă	
Evagrius Scolasticul, <i>Istoria bisericească</i>	411
Bibliografie	415
Indice de referințe scripturistice la „Viața Sfântului Simeon Stâlpnicul din Muntele Minunat”	427
Indice de referințe scripturistice la „Viața Fericitei Marta, mama Sfântului Simeon Stâlpnicul din Muntele Minunat”	437
Planșe	439

Prolog

Binecuvântat este Dumnezeu, Cel ce voiește ca toți oamenii să se mântuiască și la cunoștința adevărului să vină¹, Cel ce cu iubire de oameni a cercetat și neamul nostru cel în multe feluri bolnav și i-a dăruit cel mai bun doctor patimilor sufletului și trupului, pe Simeon cel preasfânt, cel numit din Muntele Minunat și care și-a purtat lupta ascetică pe stâlp, ale cărui viață și minuni, fiind la număr mai multe decât nisipul mării, cine va putea să le povestească sau să le aducă în amintire? Căci timpul, cel ce acoperă multe, le-a făcut pe acestea să fie uitate, fiindcă nimeni nu s-a ostenit într-atât, nici n-a primit atâta sânguință, încât să transmită în scris toată petrecerea lui îngerească pe pământ. Așadar, preluând toate câte am putut păstra de la cei ce ne-au precedat și fiind învredniciți și noi a vedea unele dintre acestea cu proprii ochi, am socotit necesar să le scriem acum și să vestim vouă, iubitorilor de Dumnezeu, spre slava lui Iisus Hristos Domnul nostru și Fiul lui Dumnezeu, pe cel sfințit și ales încă din pântecele maicii lui, pe cuviosul Lui, și spre folosul vostru, al celor ce citiți, căroră pururea credința vi se va socoti ca dreptate, potrivit cu ceea ce s-a scris: „Și a crezut Avraam lui Dumnezeu și i s-a socotit lui ca dreptate”². Dar, întăriți de Dumnezeu, vom începe istorisirea noastră mai de sus, amintind mai întâi de părinții lui iubitori de Dumnezeu și istorisind amănunțit cum aceștia au fost învredniciți prin

¹ Cf. I Tim. 2, 4.

² Fc. 15, 6; Rom. 4, 3.

bunăvoirea lui Dumnezeu să aducă la lumină pe acest mare sfânt, îndată după aceea vom prezenta limpede despre el pe fiecare dintre faptele care au ajuns până la noi arătând, pentru folosul cititorilor, dispoziția lui iubitoare de Dumnezeu și râvna, chemându-L în ajutor pe Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Cel ce a zis: „Eu sunt Adevărul”³. Dar pe bună dreptate vom disprețui o expresie adecvată frumuseții, fiindcă nu este deloc acesta scopul nostru. Mai întâi de toate vom pune grija adevărului care biruiește toate. Căci cuvintele adevărului sunt cele mai plăcute, fiindcă sunt pline de har. Nici nu este nevoie de podoaba meșteșugită a ritorilor sau de o limbă care să poată face mici pe cele mari și la cele mici să adauge mărime. Căci cuvântul adevărului, zice-se, este simplu. Așadar, pe Însuși Iisus Hristos, Dumnezeul nostru cel adevărat, și harul dăruit de El celor ce nădăjduiesc în El, precum am spus, chemându-L cumva mai simplu și întru adevăr (căci El Însuși este Adevărul), vom relata cele despre subiectul ce ne stă înaintea încât voi, iubitorii de Hristos, care auziți cu credință, mai vârtos să vă puneți nădejdea în Domnul nostru Iisus Hristos, adevăratul Dumnezeu, Cel care cu adevărat binevoiește întru cei ce nădăjduiesc în El, dăruindu-ne nouă toate cu îmbelșugare, mai cu prisosință decât cerem noi sau gândim⁴.

³ In 14, 6.

⁴ Ef. 3, 20.

1. Cu puțini ani mai înainte, un bărbat cu numele Ioan care provenea din metropola Edesei, încă de vârstă tânără, a venit în marea cetate a Antiohiei împreună cu preacinstiții lui părinți, care, îndeletnicindu-se cu meșteșugul aromatelor, își câștigau cele necesare traiului. Acolo, așadar, avându-și petrecerea, au vorbit cu părinții unei fecioare pe nume Marta, ca să o unească pe aceasta în comuniunea nunții cu Ioan despre care am vorbit mai sus. Aceștia, fiind bucuroși de acest lucru i-au făcut cunoscut fecioarei ceea ce li s-a spus. Dar ea a refuzat cu totul, fiindcă dorea să se nevoiască în feciorie, auzind îndemnul Sfințelor Scripturi, ca trupurile fecioarelor să se înfățișeze curate Domnului⁵. Așadar, fiind silită de părinții ei și luând ea în minte porunca Domnului care zice: „Cinstește pe tatăl tău și pe mama ta”⁶ și că nu este potrivit, nici cuviincios să te împotrivești tare propriilor părinți, încredințându-se pe ea lui Dumnezeu, aleargă la cinstita Biserică a Sfântului slăvitului Prooroc, Înaintemergătorul și Botezătorul Ioan, cea dinaintea porților Theopolei⁷ și, după ce a vărsat multe lacrimi, se roagă sfințeniei lui să fie învrednicită de la Dumnezeu de încredințarea ei cu privire la ceea ce-i stătea înainte, încredințare pe care dobândind-o cu rugăciunile

⁵ I Cor. 7, 37; II Cor. 11, 2;

⁶ Ieș. 20, 12.

⁷ Acesta era un alt nume al cetății Antiohia. Orașul a primit acest nume de „cetatea lui Dumnezeu” în secolul al VI-lea după cutremurul de pământ din 528, pentru a atrage protecția dumnezeiască. Această denumire a Antiohiei nu este rară în textele bizantine, apare de exemplu în *Limonariul* lui Ioan Moschos și o mai găsim pe cinci peceti ale patriarhilor Antiohiei; cf. J. Lafontaine-Dosogne, *Itinéraires archéologiques dans la région d'Antioche. Recherches sur le monastère et sur l'iconographie de S. Syméon Stylite le Jeune*, Bibliothèque de Byzantion, no. 4, Bruxelles, 1967, pp. 163-164.

**Viața fericitei Marta,
mama Sfântului Simeon Stâlpnicul,
cel ce s-a nevoit de la vârsta prunciei
în luptele ascetice în Muntele Minunat**

1. Cei ce doresc viața cea fericită și nesfârșită au pururea în cugetare cuvântul acela din Psalmi care zice: „Înțelepțește-mă, Doamne, și voi învăța poruncile Tale”¹. Și iarăși: „Învață-mă să fac voia Ta”², neîntorcându-se nicidecum spre grijile vieții, nici răbdând să-și tulbure sufletul cu griji nefolositoare. Ci își dau toată silința să împodobească pe omul cel dinlăuntru și să dobândească petrecerea cea duhovnicească, lucrând să ascundă de mulți fapta lor bună, îngrijindu-se de înaintarea lor spre cele mai bune și aducătoare de mântuire. Aceștia, întemeiați ferm pe temelia credinței apostolice și ținându-se neclintiți prin puterea de viață făcătoarei cruci, pe bună dreptate scapă de orice uneltire a duhurilor rele, respingând atacurile lor și depășind valurile ispitelor lumesti. Pentru aceea și cea între sfinți maica noastră Marta, din care a ieșit Simeon, robul lui Dumnezeu, și despre care este și povestirea noastră de acum pentru folosul cititorilor, râvnind fericirea cea făgăduită celor ce Îl iubesc pe Dumnezeu și cugetând la îndreptările Domnului, umbla pururea în căile dreptății. Trei mărgăritare de preț și-a agonisit: credința, având imediat după ea nădejdea cu pocăință – ființarea bunătăților celor nădăduite³, și dragostea care desăvârșește în Dumnezeu, prin care în chip vădit se împlinesc toate poruncile. Pe aceste trei virtuți, vrând să le arate numai lui Dumnezeu, se sârguia să le ascundă de oameni, fugind de orice gând de slavă deșartă, astfel încât nimeni să nu cunoască ceva dintre faptele ei iubitoare de osteneală și de înțelepciune.

¹ Ps. 118, 73.

² Ps. 142, 10.

³ Evr. 11, 1.

2. Stăruia în cele smerite, postind des, păzind neabătut miercurea și vinerea, în biserică petrecând ca în propria ei casă, se îngrijea de aducerea lumânărilor și tămâierilor, pe toate sfătuindu-le și făcându-le spre slava lui Hristos, Dumnezeuul nostru și spre cinstea preasfintei Lui maici după trup, pururea Fecioara și de Dumnezeu Născătoarea Maria și a tuturor sfinților. Iar pe cinstitul ei vlăstar, hrănindu-l cu dumnezeiască cuviință, l-a crescut până la vârsta de șase ani cu frică și cu dragoste de Dumnezeu, potrivit cu cele spuse și învățate ei de slăvitul Înaintemergător și Botezător Ioan, prin care i s-a și vestit zămislirea și nașterea lui. Rugăciuni și cereri neîncetate a adus pentru el cu lacrimi Stăpânului Hristos, cerând să îl primească pe el, precum a primit pe Samuil de la Ana. Cugeta întru sine ce oare va deveni pruncul ei și, adormind, s-a văzut pe ea înaripată și ca ridicată la înălțime și ținând copilul și aducându-l dar Domnului și zicând către prunc: „Urcușul tău am așteptat să-l văd, fiule, ca să mă slobozească Domnul pe mine roaba Lui în pace, că am aflat har la Dumnezeu să dau chinurile mele de naștere Domnului”. Iar ea păstra în inima ei acestea, slăvind pe Dumnezeu.

3. Venind la biserică, își săvârșea cântările de toată noaptea, neîncetat stăruind în rugăciuni, și când se culca în casa ei, se trezea în miezul nopții și stătea la laudă. Iar chipul ei era plin de har, căci era socotită nobilă. Având cuvânt de mângâiere pentru oricine, urmărea pacea și sfințenia, fără de care nimeni nu va vedea pe Domnul⁴. În toată vremea ei nu lipsea niciodată de la vecernie sau de la utrenie, sârguindu-se mai cu seamă la privegherile de noapte, care aveau loc la mormintele mucenicilor. Venea prima la Biserică și nefiind împiedicată de nici o grijă pământească, se împărtășea cu viața noastră mântuitoare, trupul și sângele Fiului lui Dumnezeu.

⁴ Evr. 12, 14.